

Hoofdadvis	Deeladvies
<p>1. Beschouw recreatie en toerisme als een wezenlijk onderdeel van brede welvaart en van de economie.</p> 	<p>Zorg dat werk en vrije tijd met elkaar in balans zijn. Het recht op vrijetijdsbesteding is zelfs vastgelegd in de Grondwet. Meer bereikbare vrijetijdsvoorzieningen leiden tot een betere gezondheid, meer levensvreugde, verlaging van de kosten voor de gezondheidszorg, een betere productiviteit en minder uitstroom op de arbeidsmarkt voor de pensioengerechtigde leeftijd. Dat is belangrijk voor de individuele inwoner van Overijssel én voor de maatschappij als geheel.</p>
<p>2. Anticipeer op ontwikkelingen in de samenleving die invloed hebben op de vrijetijdsbesteding.</p> 	<p>Ontwikkelingen als de groeiende bevolking, vergrijzing, aandacht voor duurzaamheid, digitalisering en innovatie in de sector, geopolitiek en klimaatverandering leiden tot een veranderende vraag naar recreatie en toerisme. De vraag groeit, de behoefte verandert en het draagvlak voor toerisme neemt op sommige plekken af. Anticipeer hierop met een visie voor de langere termijn.</p>
<p>3. Onderstreep het belang van toerisme en recreatie voor de leefbaarheid in (kleine) kernen en de lokale voorzieningen.</p> 	<p>Toeristen en recreanten dragen bij aan de leefbaarheid in de (kleine) kernen. Ze doen er hun boodschappen, gaan ergens lunchen en bezoeken cultuur en erfgoed, waar ze uitleg krijgen van één van de vrijwilligers. Ze maken gebruik van de toeristische infrastructuur (fietsen, wandelen, openbaar vervoer etc.) en zorgen er met hun uitgaven voor, dat bepaalde voorzieningen in stand blijven.</p>
<p>4. Anticipeer op de kansen en uitdagingen op het gebied van menselijk kapitaal (human capital)</p> 	<p>De sector biedt werk en inkomsten aan een breed palet van werkenden; van familiebedrijven tot studenten en van marketingmedewerkers tot praktisch geschoolden. Daar komt bij dat de recreatie & toerismesector uniek is, omdat deze niet geoutsourcet kan worden; de regio/plek IS het product. Zet de sector daarnaast versneld in op innovatie, automatisering en robotisering, zodat er nieuwe verdienmodellen ontstaan en de afhankelijkheid van schaarse arbeidskrachten minder wordt.</p>
<p>5. Speel in op de behoefte aan recreatiemogelijkheden dichtbij de woonplaats van de inwoner, naast de voorzieningen en landschappen, waarvoor men bereid is verder te reizen.</p> 	<p>Omdat de term vrijetijdslandschappen tot spraakverwarring leidt en het niet alleen om (natuur)landschap gaat, maar ook om stedelijke bebouwing, voorzieningen en infrastructuur, adviseert SER Overijssel om de term '(be)leefomgeving' te gebruiken. Er is meer ruimte nodig voor recreatieve activiteiten als wandelen, fietsen, zwemmen, sporten, spelen en ontspannen. Naast het buitengebied gaat het nadrukkelijk ook om meer recreatieruimte in het stedelijk gebied. Goede voorzieningen in de steden en dorpen zorgen ook voor een verminderde druk op omliggende (natuur)gebieden.</p>

6. Zorg dat recreatie en toerisme aan de voorkant van ruimtelijke processen wordt meegenomen.

Als er te weinig over R&T is nagedacht in ruimtelijke plan- en visievorming, dan stranden mooie plannen in de uitvoering, worden kansen niet benut of worden er plannen gerealiseerd met te weinig belevingskwaliteit. Overheden doen inwoners dan te kort in hun taak 'om voorwaarden te scheppen voor maatschappelijke en culturele ontplooiing en voor vrijetijdsbesteding' (Grondwet, Artikel 22, Lid 3).

7. Benut koppelkansen, combineer functies en initiatieven met elkaar en zet er een plus bovenop.

Meervoudig ruimtegebruik biedt kansen om gehoor te kunnen geven aan de roep om meer ruimte voor recreatie en toerisme. Overijssel is gebaat bij een toekomst waarbij de ruimtelijke opgaven integraal worden aangepakt en met elkaar in samenhang staan.

Daarbij is 1 + 1 niet 2, en ook geen 3, maar 1. Waar één hectare voor recreatie en toerisme en één hectare voor natuur en economie, samen één en dezelfde hectare zijn.

8. Ontwikkel een spraakmakend en inspirerend verhaal opgebouwd uit deelverhalen van de regio's. Ga voor kwaliteit en schep voorwaarden voor spreiding.

Overijssel is geen relevant 'merk' voor bewoners en bezoekers. Zorg daarom dat 'Overijssel' vooral de verbinder, aanjager en facilitator is van de sterkere regionale 'merken', die onderscheidend zijn, als het gaat om DNA, landschap en economie.

De rol van provincie(s) blijft belangrijk!

De provincie stimuleert en verbindt door investering in innovatie, infrastructuur, mobiliteit (smart mobility), grensoverschrijdende gastvrijheid (smart hospitality), kennis en data.

9. Besteed ook aandacht aan stedelijke regio's en hun leefomgevingen, kies voor grotere gebieden en gebruik uitnodigingsplanologie om coalities te smeden en initiatieven aan te wakkeren en te forceren.

Wat betreft planologische randvoorwaarden en/of belemmeringen gaat onze voorkeur uit naar uitnodigingsplanologie; hiermee wordt duidelijk gemaakt dat er ruimte is voor ontwikkeling en dat initiatief vanuit de maatschappij gewaardeerd en gefaciliteerd wordt.

10. Zorg ervoor dat participatie door bewoners en bedrijven geen rituele dans is/wordt en investeer in nieuwe PPS constructies met gedeelde taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Nodig bewoners en ondernemers (of brancheorganisaties) uit voor participatietrajecten, zoals de kennistafels. Geef hen een duidelijke stem in beleidsprocessen, zodat hun praktijkervaring serieus wordt meegewogen/-genomen. Zorg dat zij zich daadwerkelijk betrokken voelen, zodat ze ook committeren aan het beleid en een bijdrage leveren aan de uitvoering ervan.

Belangrijk is, om waar mogelijk, aan te sluiten bij bestaande en bewezen succesvolle PPS constructies, zoals het gebiedsprogramma 'Ruimte voor de Vecht', de beide Nationale Parken in Overijssel en de netwerkorganisatie Gastvrij Overijssel.

11. Bied ruimte aan nieuw ondernemerschap en stimuleer om buiten de bestaande kaders van recreatie en toerisme te denken.

Als er ruimte is voor duurzame en innovatieve ideeën en als ondernemers de mogelijkheid krijgen om te investeren in hun eigen leefomgeving, kunnen zij de sector een stapje verder brengen en van meerwaarde zijn voor hun gebied.

De provincie Overijssel heeft ruime ervaring met subsidieprogramma's gericht op innovatie, duurzaamheid en ondernemerschap. Deze programma's hebben Overijssel op veel terreinen koploper gemaakt en het verdient aanbeveling voor de provincie om hierin te blijven investeren.

12. Betrek de toeristische sector bij de lopende gebiedsontwikkelingsprocessen over de toekomst van het landelijk gebied.

Juist op het snijvlak van agro, zorg, sport, cultuur en toerisme liggen er grote kansen voor plattelandgerichte innovatie, die versterkend is voor de economie (toeristische concepten, een goede boterham voor de ondernemer) en voor de brede welvaart (meer recreatieve ruimte, hogere belevingswaarde, fijner wonen).

Belangrijk is dat er voor ondernemers ook een verdienmodel is; zo is een agrariër die natuurinclusief boert en daardoor waarde toevoegt, feitelijk een landschapsarchitect, die daarvoor betaald dient te worden.

13. Pak als provincie Overijssel de schakel- en regierol binnen het grotere geheel.

De provincie heeft een schakelfunctie tussen het nationale en regionale/lokale niveau. Zorg ervoor dat de rollen op de verschillende schaalniveaus op elkaar aansluiten.

Met name de schaalniveaus provincie en regio's (Twente, Zwolle en Stedendriehoek) overlappen elkaar, concurreren soms met elkaar en zorgen voor onnodige bureaucratie. Vooral bij de nieuwe Regio Deals speelt dit een belangrijke rol. Zorg aan de voorkant voor een duidelijke rolverdeling en afstemming, zodat gezamenlijk een sterke lobby kan worden gevoerd.